

ชื่อเรื่อง : การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแนวคิดห้องเรียนกลับทาง
ที่เสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ชื่อผู้วิจัย : นางสาวกานดาดี มุ่งแฝงกลาง ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการพิเศษ
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

ปีที่วิจัย : 2565

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแนวคิดห้องเรียนกลับทาง ที่เสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแนวคิดห้องเรียนกลับทาง ที่เสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 2) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแนวคิดห้องเรียนกลับทาง ที่เสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแนวคิดห้องเรียนกลับทาง ที่เสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 4) เพื่อประเมินผลการใช้และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแนวคิดห้องเรียนกลับทาง ที่เสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนโนนไทยคุรุอุปถัมภ์ อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 31 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์ 2) แบบสอบถาม 3) รูปแบบการเรียนการสอน 4) แผนการจัดการเรียนรู้ 19 แผน 5) แบบทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ 6) แบบประเมินคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ 7) แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอน สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแนวคิดห้องเรียนกลับทาง ที่เสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นโยบายและจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษามีความคาดหวังในการจัดการเรียนรู้คือมุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะในศตวรรษที่ 21 ส่งเสริมความสามารถในการการคิดด้านต่างๆ การจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมทักษะการคิดให้แก่ผู้เรียนควรจัดในลักษณะการเรียนรู้แบบปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning : PBL) ผสานกับแนวคิดห้องเรียนกลับทาง (Flipped Classroom) ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง จนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง นักเรียนและครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเห็นสมควรให้มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแนวคิดห้องเรียนกลับทาง ที่เสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

2. ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแนวคิดห้องเรียนกลับทาง ที่เสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า รูปแบบการเรียนการสอน มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอน เรียกว่า “DURSSP Model” “ดียูอาร์เอสเอสพี โมเดล” มีกระบวนการจัดการเรียนการสอน 6 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นกำหนดปัญหา (Definition Problem: D) ขั้นที่ 2 ขั้นทำความเข้าใจปัญหา (Understand the problem: U) ขั้นที่ 3 ขั้นดำเนินการศึกษาค้นคว้า (Research and study: R) ขั้นที่ 4 ขั้นสังเคราะห์ความรู้และปฏิบัติ (Research and study: R) ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปและประเมินค่าของคำตอบ (Summarize and evaluate: S) และขั้นที่ 6 ขั้นนำเสนอและประเมินผล (Present and evaluate: P) 4) การวัดและประเมินผล 5) ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ผลการหาค่าประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนการสอนเท่ากับ 80.48/80.83 เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ตามที่กำหนดไว้

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแนวคิดห้องเรียนกลับทาง ที่เสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่ามีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.7320 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้นร้อยละ 73.20 ความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแนวคิดห้องเรียนกลับทางสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลการประเมินผลการใช้และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแนวคิดห้องเรียนกลับทาง ที่เสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและ

คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อรูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานและแนวคิดห้องเรียนกลับทาง ที่เสริมสร้างความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณและคุณลักษณะใฝ่เรียนรู้ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดสามด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.56$, S.D.=0.65) 2) ด้านบรรยากาศในการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.68) และ 3) ด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.70) และ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากหนึ่งด้าน คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.71) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด 13 ข้อ และมีความพึงพอใจในระดับมาก 7 ข้อ

คำสำคัญ รูปแบบการเรียนการสอน, การคิดอย่างมีวิจารณญาณ, คุณลักษณะใฝ่เรียนรู้